Bilgi Güvenli?i Fark?ndal?k Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Bilgi Güvenli?i Fark?ndal?k Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17623

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Bilgi Güvenli?i Fark?ndal?k Ölçe?i (BGFÖ), Keser ve Güldüren (2015) taraf?ndan, bireylerin bilgi güvenli?i risklerine ve ki?isel verilerin korunmas?na yönelik fark?ndal?k düzeylerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? psikometrik bir araçt?r. Ölçek, günümüz dijital ortamlar?nda kar??la??lan siber tehditler kar??s?nda kullan?c?lar?n bili?sel ve davran??sal haz?rl?klar?n? de?erlendirmeyi amaçlamaktad?r. Geli?tirme çal??mas? sonucunda ölçe?in, yüksek düzeyde iç tutarl?l??a ve sa?lam bir yap? geçerlili?ine sahip oldu?u belirlenmi?tir.

Anahtar Kelimeler

Bilgi Güvenli?i, Fark?ndal?k, Sald?r? ve Tehditler, Ki?isel Verilerin Korunmas?, Psikometrik Geli?tirme, Likert Ölçe?i, Siber Güvenlik

Yazarlar

Hafize Keser, Ceyda Güldüren

Amaç

BGFÖ'nün temel amac?, bireylerin bilgi teknolojileri kullan?m? s?ras?nda kar??la?t?klar? güvenlik zorluklar?na ili?kin mevcut fark?ndal?k düzeylerini belirlemek ve bu fark?ndal???n boyutlar?n? ortaya koymakt?r. Ölçek, özellikle e?itim ve i? ortamlar?nda bilgi güvenli?i e?itimlerinin etkinli?ini de?erlendirmek ve potansiyel güvenlik aç?klar?n? tespit etmek için tasarlanm??t?r.

Ölçek, iki ana bile?en üzerinden bu amac? gerçekle?tirmektedir: Birincisi, kullan?c?lar?n siber sald?r? ve tehdit türlerine (virüsler, kimlik av? vb.) ne kadar a?ina olduklar?n? ölçmek; ikincisi ise, ki?isel ve hassas verileri koruma konusundaki pratik bilgi ve tutumlar?n? de?erlendirmektir. Bu sayede, güvenlik politikalar?n?n geli?tirilmesine rehberlik edecek detayl? veriler sunulmaktad?r.

Yap?

Bilgi Güvenli?i Fark?ndal?k Ölçe?i, bilgi güvenli?i fark?ndal??? yap?s?n? temsil eden iki temel alt boyuttan olu?maktad?r. Bu alt boyutlar, bireylerin güvenlik risklerini alg?lama ve bunlara kar?? korunma stratejilerini uygulama becerilerini kapsamaktad?r. Ölçek toplam 34 maddeden meydana gelmektedir.

Ölçe?in ölçtü?ü temel yap?lar ?unlard?r:

Sald?r? ve Tehditler: Bu alt boyut, kullan?c?lar?n yayg?n bilgi güvenli?i tehditleri (örne?in, zararl? yaz?l?mlar, sosyal mühendislik, fidye yaz?l?mlar?) hakk?ndaki bilgi düzeyini ve

ARABPSYCHOLOGY.COM

fark?ndal???n? ölçer (16 madde).
Ki?isel Verilerin Korunmas?: Bu alt boyut, bireylerin parolalar, gizlilik ayarlar? ve hassas bilgilerin payla??m? gibi konularda ki?isel verilerini koruma yöntemlerine dair bilgi ve uygulamalar?n? de?erlendirir (18 madde).

Geçerlik

Ölçe?in yap?sal geçerlili?ini test etmek amac?yla kapsaml? psikometrik analizler gerçekle?tirilmi?tir. ?lk a?amada, ölçe?in temel yap?s?n? ortaya ç?karmak için Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) kullan?lm??t?r. AFA sonuçlar?, ölçe?in beklenen iki alt boyuttan (Sald?r? ve Tehditler, Ki?isel Verilerin Korunmas?) olu?tu?unu do?rulam??t?r.

Elde edilen bu iki faktörlü yap?n?n geçerlili?i, daha sonra Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ile teyit edilmi?tir. DFA sonuçlar?, modelin teorik yap? ile uyumlu oldu?unu göstermi? ve BGFÖ'nün ölçmek istedi?i psikolojik yap?y? ba?ar?l? bir ?ekilde temsil etti?ini kan?tlam??t?r. Bu analizler, ölçe?in sa?lam bir yap?sal temel üzerinde durdu?unu göstermektedir.

Güvenirlik

BGFÖ'nün güvenirlik analizleri, iç tutarl?l?k katsay?s? (Cronbach Alfa) hesaplanarak yap?lm??t?r. Elde edilen de?erler, ölçe?in maddelerinin ölçülen yap?y? tutarl? bir ?ekilde yans?tt???n? göstermektedir.

Hesaplanan iç tutarl?l?k katsay?lar? ?u ?ekildedir:

Ölçe?in tamam? için Cronbach Alfa katsay?s?: 0.97
Sald?r? ve Tehditler alt faktörü için Cronbach Alfa katsay?s?: 0.97
Ki?isel Verilerin Korunmas? alt faktörü için Cronbach Alfa katsay?s?: 0.94

Bu yüksek güvenirlik katsay?lar? (tümü 0.90'?n üzerinde), ölçe?in hem genel hem de alt boyutlar baz?nda son derece güvenilir ve tekrarlanabilir ölçümler sa?lad???n? i?aret etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in geli?tirme çal??mas?nda, veri setine uygulanan Aç?mlay?c? Faktör Analizi, Bilgi Güvenli?i Fark?ndal??? yap?s?n?n 34 madde ve iki temel faktörden olu?tu?unu ortaya koymu?tur. Bu faktörler, ölçe?in teorik çerçevesini destekler niteliktedir.

Faktör yap?s?n?n nihai olarak do?rulanmas? amac?yla Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm??t?r. DFA sonuçlar?, iki faktörlü modelin veri ile mükemmel düzeyde uyum sa?lad???n? ve ölçe?in maddelerinin belirlenen alt boyutlara yüksek ve anlaml? yükler verdi?ini teyit etmi?tir. Bu iki a?amal? faktör analizi süreci, ölçe?in sa?lam bir yap?sal geçerlili?e sahip oldu?unu

ARABPSYCHOLOGY.COM

kan?tlam??t?r.

Ölçek Yap?s?

Test Tipi: Geli?tirme Ölçe?i (Development)

Format: 5'li Likert Tipi Derecelendirme (1= Hiç kat?lm?yorum - 5= Kesinlikle kat?l?yorum)

Mevcut Diller: Türkçe

Hedef Popülasyon Grubu: Genel Popülasyon, özellikle bilgi teknolojilerini aktif olarak kullanan bireyler (Özgün çal??mada üniversite ö?rencileri ve akademisyenler kullan?lm?? olabilir).

Ya? Grubu: Yeti?kinler

Popülasyon Detaylar?: Orijinal çal??man?n örneklemi, yüksekö?retim kurumlar?nda görevli veya ö?renim gören bireyleri içermektedir.

Test Metodolojisi: Öz Bildirim (Self-Report) Anket Metodolojisi

Anahtar Kelimeler

BGFÖ, Siber Güvenlik Fark?ndal???, Yap? Geçerlili?i, Güvenilirlik, Cronbach Alfa, Ki?isel Veri Koruma, Bilgi Güvenli?i

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Belirtilmemi?tir.

Kurumsal E-posta Adresleri: keser@ankara.edu.tr (Sorumlu Yazar Hafize Keser)

Yaz??ma Adresi: Ankara Üniversitesi (Makale referans?ndan ç?kar?lm??t?r.)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2015

?zinler ve Kullan?m Ücreti: Akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?mlar için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

PDF Kayna??: Ölçe?in orijinal makalesi ve maddeleri için PDF doküman?na a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir. The original PDF can be downloaded here: bilgi-guvenligi-farkindalik-olcegi-toad.pdf

ARABPSYCHOLOGY.COM

Referanslar

Keser, H. ve Güldüren, C. (2015). Bilgi Güvenli?i Fark?ndal?k Ölçe?i (BGFÖ) geli?tirme çal??mas?. *K. Ü.Kastamonu E?itim Dergisi, 23* (3), 1167-1184.

Bilgi Güvenli?i Fark?ndal?k Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmu? olup, hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemi?tir.

Ölçek toplam 34 maddeden ve iki alt boyuttan olu?maktad?r:

Sald?r? ve Tehditler (16 madde)
Ki?isel Verilerin Korunmas? (18 madde)

ARABPSYCHOLOGY.COM